

Posudek bakalářské práce Zuzany Fučíkové
Samizdat z pohledu textologie a ediční práce

Práce Zuzany Fučíkové se soustředí k tématu fungování samizdatu, jeho edičnímu zpracování a především dalšímu životu těchto původně samizdatově vydaných textů v tzv. svobodných poměrech po roce 1989, tj. k tématu, které není dodnes bibliograficky, a proto ani analyticky zpracováno (ani oborová bibliografie spravovaná Ústavem pro českou literaturu samizdatovou produkci posud neviduje). Hlavním cílem práce je pak abstrahovat vzorce, jak bylo po r. 1989 se samizdatem edičně nakládáno, tj. jakým způsobem editoři přistupovali k samizdatově šířeným textům, resp. jak o svém přístupu čtenáře informovali (viz dále).

V úvodní, teoretičtější části se ovšem autorka věnovala vlastnímu pojmu „samizdat“ a diskutím o samizdatu, které byly vedeny na stránkách Kritického sborníku (Palek, Kautman, Červenka). V této pasáži byly využity i některé příspěvky z bloku v Souvislostech č. 3/2013 a další relevantní literatura (Gruntorád, Vrba). Hlavně Červenkův text se stává pro ni osou výkladu. Autorka proti Červenkovým požadavkům, které jsou odvozeny z běžné knižní produkce a ze sémiotických důsledků tzv. aktu zveřejnění, poukazuje na přednosti samizdatového nakládání s textem, jako jsou snížení počtu tzv. vnějších činitelů, zpřehlednění situace a minimalizace neautorských vstupů, což jsou faktory, které ze samizdatu dělají potenciálně a v ideálním případě vhodný výchozí text zasažený pouze nezáměrnými neautorskými vstupy.

V hlavní části autorka zkoumala způsob, jak bylo s tituly edičně nakládáno. Pro svůj rozbor si zvolila Edici Expedice. Tituly z této řady netvoří homogenní celek, ale jsou pro takto založený průzkum příhodně žánrově, druhově i hodnotově rozrůzněné, mají však přitom přirozeně i rozdílnou vstupní textologickou úroveň přípravy (což autorka práce nemohla zohlednit). Po r. 1989 byly editovány jak zcela diletantským způsobem, tak velmi uvážlivě (a i také velmi odlišně: srov. edice pořízené K. Palkem, M. Machovcem či M. Špiritem). Široce založený rozbor Z. Fučíkové dospěl k stratifikaci přístupů k samizdatové produkci, a to chronologické (autorka vyděluje např. jako samostatné období první poloviny devadesátých let) i třeba druhové

(komparovány jsou způsoby, jak je přistupováno např. k samizdatovým edicím poezie, dramatu, prózy, atd.). V této části je také vlastní přínos práce.

Bakalářská práce Zuzany Fučíkové jasně vymezila předmět svého zájmu, obsáhla příslušnou literaturu a dospěla k formulaci otázky i návrhu jejího řešení. Nevyhnula se však bohužel některým krátkým spojeními či postupům, které výsledky jejího rozboru oslabují. Např. mám na mysli postup, při kterém způsob zacházení se samizdatovým textem abstrahovala z edičních poznámek a příp. dalších doprovodných textů, jako by byla tzv. běžným čtenářem. Avšak samotný způsob zacházení s textem a popis postupu editora v ediční poznámce nejsou přirozeně vždy zcela totožné a není tedy bez rizika dělat z ediční poznámky závěry o povaze edičního zpracování: bez kolace je badatelka odsouzena k tomu, aby editorům slepě věřila. A není také např. bez rizika usuzovat ze způsobu, jak se po roce 1989 s texty šířenými pův. v EE zacházelo, na kvality textové přípravy ve vlastní Edici Expedice (srov.: „Z analýzy produkce samizdatové Edice Expedice vyplývá, že textová kvalita titulů připravených pod její hlavičkou byla na vysoké úrovni.“)

Bakalářskou práci Zuzany Fučíkové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „velmi dobře“.

31. 8. 2014

Michal Kosák